

Internetconsultatie Ontwerpbesluit Single Use Plastics

DEEL 1 – REACTIE OP DE CONSULTATIEVRAAG

Wat is uw reactie op het Ontwerpbesluit Single Use Plastics?

Wij – drie gezondheidsfondsen die zich inzetten voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie (zie Deel II) – vinden het een goede zaak dat met dit ontwerpbesluit nieuwe verplichtingen gaan gelden voor producenten van kunststofproducten voor eenmalig gebruik, zoals sigarettenfilters. Wij spreken dan ook onze steun uit voor het voorgestelde ontwerpbesluit.

Zwerfafval door tabaksgebruik: slecht voor het milieu

Ongeveer twee derde deel van alle gerookte sigaretten belandt na gebruik op de grond. Wereldwijd leidt dat tot 340 tot 680 miljoen kilo zwerfafval door tabaksgebruik per jaar.¹ Met name rondslingerende sigarettenpeuken zijn slecht voor het milieu. De peuken bevatten giftige stoffen² en het plastic in de sigarettenfilters is in de praktijk niet goed biologisch afbreekbaar³. Binnen de EU zijn tabaksproducten met filters het op één na meest voorkomende type zwerfafval met wegwerpplastic.⁴ **Roken is dus niet alleen zeer verslavend en schadelijk voor de gezondheid, maar ook ontzettend slecht voor het milieu.**

Zwerfafval door tabaksgebruik draagt niet bij aan de Rookvrije Generatie

Sigarettenpeuken op straat en in de natuur vormen een slecht voorbeeld voor kinderen, terwijl wij graag willen dat kinderen rookvrij opgroeien. **Zowel vanuit het streven naar een Rookvrije Generatie als vanuit het oogpunt van milieubescherming, zien wij dus graag dat er maatregelen worden getroffen om zwerfafval door tabaksgebruik tegen te gaan.**

Zwerfafval tegengaan via tabaksontmoediging en ontwerpbesluit Single Use Plastics

Wij zien het ontmoedigen van roken als de beste manier om zwerfafval door tabaksgebruik tegen te gaan. Immers: als er minder wordt gerookt, neemt het aantal rondslingerende sigarettenpeuken logischerwijs af. Ook met het oog op milieubescherming vinden wij het dus van groot belang dat de overheid stappen blijft zetten om tabaksgebruik verder terug te dringen en een Rookvrije Generatie te realiseren.

Daarnaast vinden we het **logisch als tabaksproducenten op basis van het ontwerpbesluit Single Use Plastics een grotere (financiële) verantwoordelijkheid krijgen in het terugdringen van milieuvervuiling door sigarettenfilters.** Met deze maatregelen komt de verantwoordelijkheid voor het terugdringen van zwerfafval door tabaksgebruik te liggen waar hij hoort, namelijk bij de tabaksindustrie als belangrijke veroorzaker van dit type zwerfafval. De maatregelen sluiten bovendien aan bij artikel 18 van het WHO-

¹ World Health Organization (2017), *Tobacco and its environmental impact: an overview*, p. 24, beschikbaar via <https://www.who.int/tobacco/publications/environmental-impact-overview/en/>.

² California Department of Public Health, *Tobacco Control Program: Environmental Impact of Tobacco Fact Sheet*, beschikbaar via: https://docs.wixstatic.com/ugd/eec87d_4aa4368b7c6e4a529e21f9402818716e.pdf.

³ Zelfs onder optimale condities kan het zeker negen maanden duren voordat een sigarettenpeuk biologisch is afgebroken. Zie: California Department of Public Health, *Tobacco Control Program: Environmental Impact of Tobacco Fact Sheet*, beschikbaar via: https://docs.wixstatic.com/ugd/eec87d_4aa4368b7c6e4a529e21f9402818716e.pdf.

⁴ Zie voor meer informatie: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/19/single-use-plastics-presidency-reaches-provisional-agreement-with-parliament/>.

Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging, dat stelt dat landen oog moeten hebben voor de bescherming van het milieu in relatie tot de teelt en productie van tabak.⁵

Aandachtspunt 1: Naleving artikel 5.3 Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging

Een eerste aandachtspunt dat wij zien met betrekking tot het ontwerpbesluit is de naleving van artikel 5.3 van het WHO-Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging. In dit artikel staat dat overheden te allen tijde moeten voorkomen dat de tabaksindustrie invloed kan uitoefenen op de totstandkoming van beleid dat te maken heeft met tabak en dat (al dan niet gedeeltelijk) het volksgezondheidsbelang dient. De eerder genoemde maatregelen uit het ontwerpbesluit hebben te maken met tabak en dienen naast het milieubeschermingsbelang ook het volksgezondheidsbelang. De maatregelen moeten immers ook mens en dier beter beschermen tegen de giftige stoffen uit sigarettenpeuken die via de natuur de (volks)gezondheid schaden. **Het is daarom van groot belang dat de overheid bij de verdere totstandkoming en implementatie van de maatregelen uit het ontwerpbesluit de contacten met de tabaksindustrie beperkt tot uitvoeringstechnische kwesties, die rijzen bij al vastgesteld beleid of vastgestelde regelgeving.** Daarnaast is het belangrijk dat de overheid deze contacten altijd publiceert, zoals het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Financiën dat al doen.⁶

Aandachtspunt 2: Het gevaar van imagoverbetering door de tabaksindustrie

Een tweede aandachtspunt dat we willen benoemen betreft het **gevaar dat de tabaksindustrie haar nieuwe verantwoordelijkheden op basis van het ontwerpbesluit gaat gebruiken om het eigen imago te verbeteren** en zich daarmee maatschappelijk verantwoordelijk voordoet ('greenwashing'). De tabaksindustrie heeft ook recent weer laten zien dat zij geen mogelijkheid onbenut laat om te werken aan het eigen imago en het imago van tabaksproducten (en aanverwante producten als e-sigaretten).⁷ **Dit maakt het des te belangrijker dat de overheid de tabaksindustrie niet betreft bij de totstandkoming van beleid en stappen blijft zetten om tabaksgebruik verder te ontmoedigen, zodat dit schadelijke, verslavende én milieuvervuilende product voorgoed verleden tijd wordt.**

⁵ Artikel 18 FCTC luidt: "In carrying out their obligations under this Convention, the Parties agree to have due regard to the protection of the environment and the health of persons in relation to the environment in respect of tobacco cultivation and manufacture within their respective territories".

⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/roken/transparant-over-contact-tabaksindustrie>.

⁷ Sinds de uitbraak van COVID-19 heeft de tabaksindustrie bijvoorbeeld studies gefinancierd en naar voren gebracht die aantonen dat met name de nicotine in tabak mensen zou beschermen tegen het coronavirus. Voor meer informatie, zie <https://tobaccotactics.org/wiki/covid-19/>.

DEEL II – ACHTERGRONDINFORMATIE OVER DE DEELNEMENDE ORGANISATIES

Deze reactie is ingediend namens de volgende **drie organisaties**:

1. **Hartstichting**
2. **KWF Kankerbestrijding**
3. **Longfonds**

De deelnemende organisaties zetten zich in voor het laten opgroeien van een Rookvrije Generatie. De organisaties vinden dat ieder kind het recht heeft om rookvrij op te groeien. Iedere ouder zou de kans moeten krijgen om zijn of haar kind rookvrij op te laten groeien: vrij van blootstelling aan tabaksrook en de verleiding om te gaan roken. De organisaties zijn dan ook blij dat de ambitie om te komen tot een Rookvrije Generatie een belangrijke doelstelling is geworden in het Nationaal Preventieakkoord. Met het doorvoeren van alle afspraken uit het akkoord, kan een mooie volgende stap gezet worden op weg naar het realiseren van deze doelstelling.

Het belang van een Rookvrije Generatie – en daarmee van het maatregelenpakket uit het Nationaal Preventieakkoord – is groot. Roken is veruit de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland. Jaarlijks overlijden er meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meerroken. En toch beginnen er iedere week weer honderden kinderen met dagelijks roken. Als zij blijven roken, is de kans dat zij overlijden aan de gevolgen daarvan groter dan 50%.

Bovendien is er in de maatschappij een breed draagvlak voor het beschermen van kinderen tegen de gevaren van roken: **83%** van de Nederlandse volwassenen vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen tabaksrook en **85%** vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om kinderen te beschermen tegen de verleidingen van tabaksproducten. **80%** is voorstander van maatregelen vanuit de overheid om er voor te zorgen dat jongeren (onder de 18 jaar) niet beginnen met roken.⁸

⁸ Het onderzoek is uitgevoerd door Kantar in opdracht van Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, onder 1.358 Nederlanders van 18 jaar en ouder in de periode van 14 t/m 24 februari 2020.